

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Tuottajavastuu akkuasetuksessa – velvoitteet, valvonta ja muutokset

Jaana Mäenpää

Tässä esityksessä

- Mitä tuottajavastuu tarkoittaa?
- Huomioita akkuasetuksen määritelmistä
- Tuottajavastuu akkuasetuksessa
- Tuottajavastuun hoitaminen ja tuottajayhteisö
- Millainen vastuu käsittelylaitoksilla on?
- Millainen vastuu jakelijalla on?
- Miten tuottajavastuuta valvotaan?

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Mitä tuottajavastuu tarkoittaa ja mihin sitä tarvitaan?

Tuottajavastuu perustuu jätelakiin

- Lakisääteinen velvoite ([Jätelaki \(646/2011\)](#))
- Tuottajalla velvollisuus, mutta myös ensisijainen oikeus järjestää tuotteidensa jätehuolto (JL 46 ja 47 §:t)
- Tuottajavastuu kattaa keräyksen, kuljetuksen ja jätteenkäsittelyn/kierrätyksen
- Rinnakkaisia keräys- ja vastaanottojärjestelmiä saa perustaa vain yhteistoiminnassa tuottajan kanssa (JL 47 § 1 mom.)
- Kunta täydentää keräys- ja vastaanottojärjestelmää siltä osin kuin tuottaja ei sitä järjestä. Kerätyt tuotteet toimitetaan kuitenkin tuottajan järjestelmään. (JL 47 § 3 mom.)

Tuottajavastuu koskee valmistajaa, pakkaajaa, maahantuoja ja etämyyjää

- Jätehuollon **tuottajavastuu koskee noin 50 000 suomalaista yritystä** sekä lukematonta määrää ulkomaisia etämyyjä
- Ajoneuvojen, akkujen ja paristojen, paperin ja paperituotteiden, renkaiden, sähkö- ja elektroniikkalaitteiden sekä muovia sisältävien kalastusvälineiden **valmistajien, maahantuoja** **ja etämyyjien** on järjestettävä **käytöstä poistettujen tuotteiden jätehuolto** kustannuksellaan (JL 48 §)
- Pakkausten osalta tuottajavastuu koskee **pakkaajia, pakattujen tuotteiden maahantuoja** **sekä palvelu- ja viljelijäpakkausten valmistajia ja maahantuoja**
- Eräiden kertakäyttömuovituotteiden (SUP) tuottajia koskee siivouskustannusvastuu

Tuottajavastuu edistää kiertotaloutta

TUOTTAJAVASTUU

Valmistajalla, maahantuojalla, etämyyjällä tai pakkaajalla on velvollisuus järjestää tuotteidensa kierrätys ja jätehuolto.

Tuottajalle helpoin tapa hoitaa tuottajavastuu on liittyä tuottajayhteisöön.

Tuottajayhteisö hoitaa yrityksen puolesta sen velvoitteet.

Tuottajavastuun ansiosta raaka-aineet saadaan kiertoon ja kierrättäminen on maksutonta kuluttajalle.

Laitetaan yhdessä materiaalit kiertoon!

tuottajavastuu.fi

Tuottajavastuun tavoitteet

Ehkäisee jätteen syntymistä ja edistää jätteiden hyödyntämistä

Laaja ja tiheä keräysverkko

Tuotteen viimeinen haltija saa tietoa keräyspaikoista ja jätehuollosta

Kaikki hoitavat tuottajavastuun: Tasapuoliset mahdollisuudet markkinoilla

Ympäristön-
suojelu

Jätehuolto

Markkinat
ja talous

Mitä tarkoittaa ammattimainen toiminta

- Tuottajavastuu koskee tuottajia, jotka **saattavat ammattimaisesti tuotteita Suomen markkinoille**.
- Pirkanmaan ELY-keskus ei katso toimintaa ammattimaiseksi, mikäli Suomeen sijoittunut toimija **ei ole rekisteröitynyt arvonlisäverorekisteriin**. Tällä hetkellä arvonlisäverovelvollisuuden liikevaihtoraja on 20 000 euroa vuodessa.
 - Jos suomalaisella toimijalla **ei ole y-tunnusta**, toimintaa ei katsota ammattimaiseksi.
 - Etämyyjän osalta toimintaa ei katsota ammattimaiseksi, mikäli se ei ole kotimaassaan tai Suomessa ALV-rekisterissä tai ALV-rekisteriä vastaavassa ulkomaisessa rekisterissä.
 - Yritys voi esittää selvityksen oman toimintansa ei-ammattimaisuudesta
- Tuottajavastuun hoitamiselle ei ole määritetty alarajaa, esimerkiksi minimikilomäärää, jota ammattimaisuus koskee.

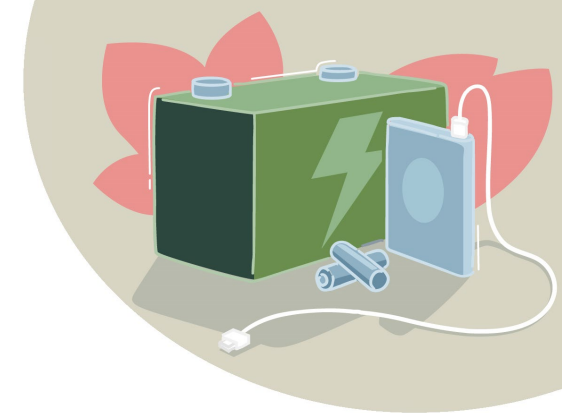

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

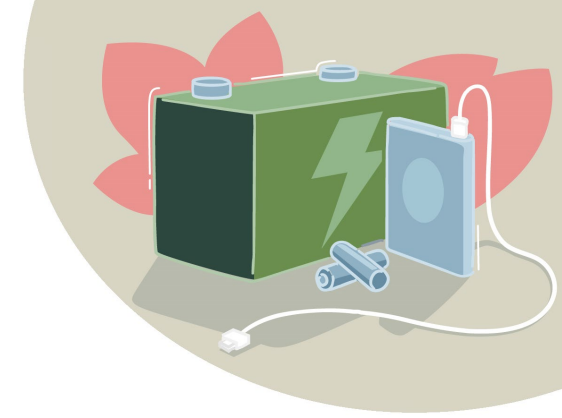
Huomioita akkuasetuksen määritelmistä

Akkuja ja paristoja ovat:

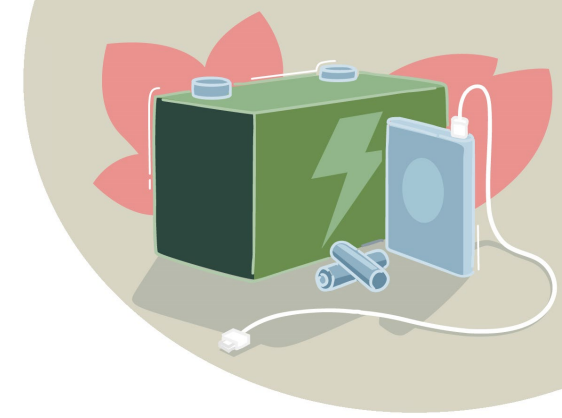

”sähköenergiaa toimittavat laitteet, jossa kemiallista energiaa muunnetaan suoraan sähköenergiaksi, joka varastoi sisäisesti tai ulkoisesti ja joka muodostuu yhdestä tai useammasta ei-ladattavasta tai ladattavasta akku- tai paristokennosta, akku- tai paristomoduulista tai akku- tai paristoyksiköstä, ja niihin kuuluvat akut ja paristot, jotka on valmisteltu uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen tai joiden käyttötarkoitus on muutettu tai jotka on uudelleenvalmistettu”

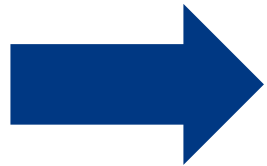
Akkujen ja paristojen tuottajia ovat:

- Tuottaja on se talouden toimija (etämyyjä tai Suomeen sijoittautunut talouden toimija), joka asettaa akun tai pariston saataville ensimmäistä kertaa Suomen markkinoille.
 - Maahantuojat (EU-alueelta tai sen ulkopuolelta), valmistajat, etämyyjät ja jakelijat
 - ne, jotka jälleenmyyvät omalla nimellään tai tavaramerkillään akkuja ja paristoja,
 - ne, jotka myyvät akkuja ja paristoja muiden tuotteiden mukana tai niiden sisällä,
 - talouden toimijat, jotka asettavat saataville markkinoille akkuja tai paristoja, jotka ovat tulosta valmistelusta uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen, käyttötarkoituksen muuttamisesta tai uudelleenvalmistuksesta.

Asettaa saataville markkinoille

- Tuottajavastuussa termi ”asettaa saataville markkinoille” määritellään akkuasetuksen artiklan 3 kohdan 1 alakohdan 17) lisäksi artiklan 56 kohdan 1 mukaan.

”akun tai pariston toimittamista ensimmäistä kertaa jäsenvaltion markkinoille liiketoiminnan yhteydessä jakelua tai käyttöä varten joko maksua vastaan tai maksutta”

Akkujen ja paristojen luokittelu

- Elokuussa 2025 tulossa kaksi uutta akku- ja paristoluokkaa
- Eri paristo- ja akkuluokkia koskevat eri velvoitteet ja tavoitteet
 - Akkuluokkakohdaiset vaatimukset keräykselle; artikkelit 59-61
 - Tuottajien/tuottajayhteisöjen on otettava takaisin maksutta kaikki saman akkuluokan jäteakut ja –paristot
 - akun luonteesta, kemiallisesta koostumuksesta, kunnosta, tavaramerkistä tai alkuperästä riippumatta
 - Paristot ja akut on kerättävä erikseen ja keräysverkoston on katettava jäsenvaltion koko alue ottaen huomioon väestön koko ja väestötiheys

Kannettavat
akut ja paristot

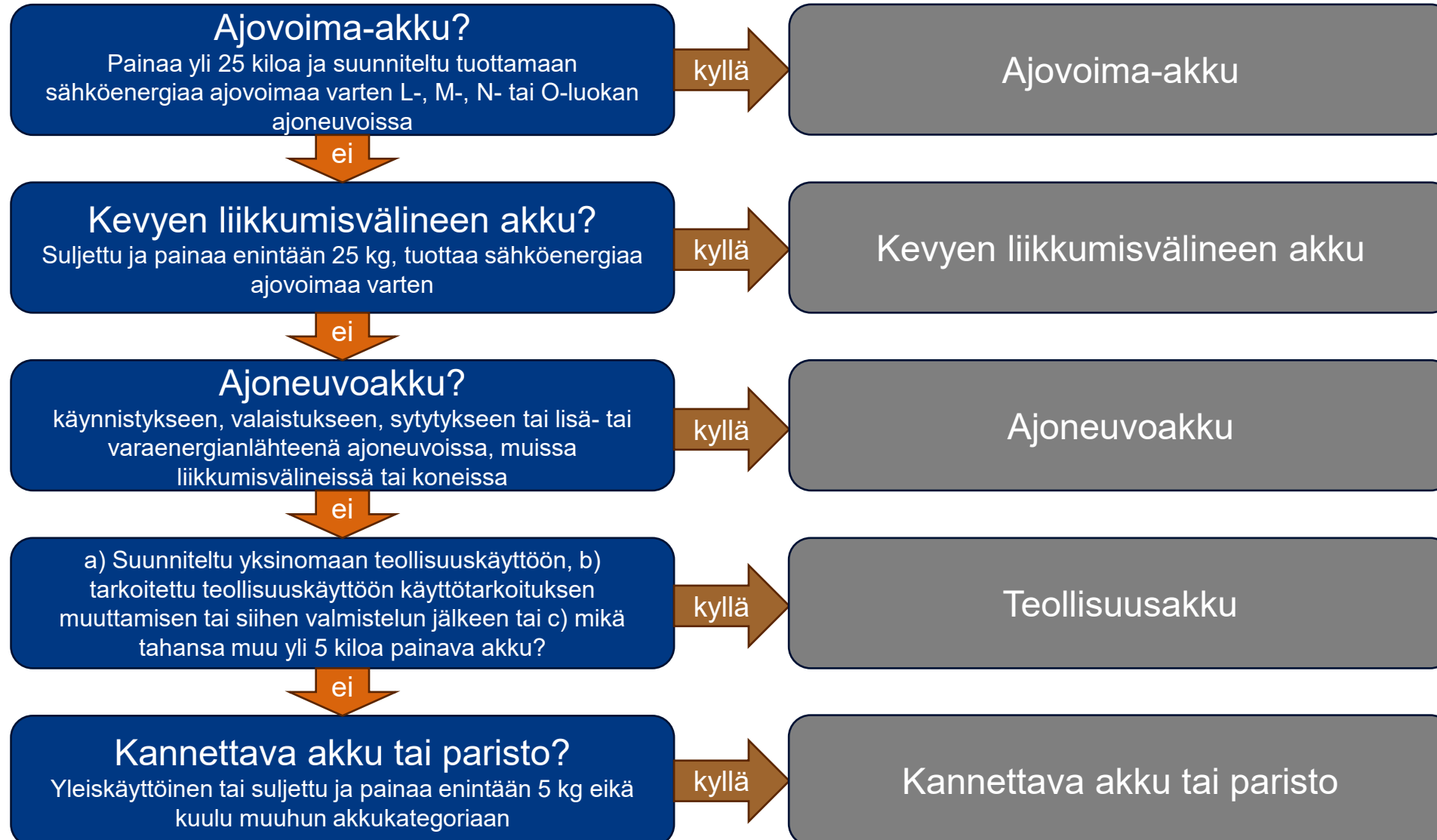
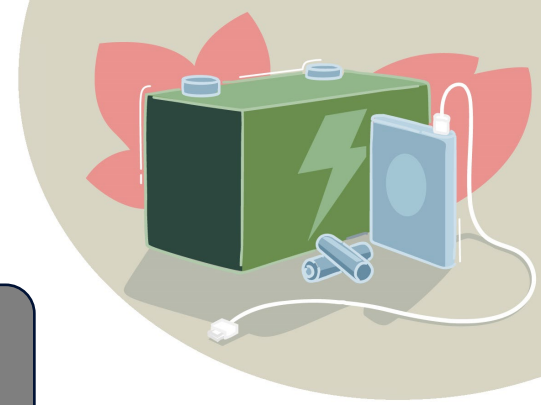
Kevyiden
liikkumisväli-
neiden akut

Ajoneuvoakut

Teollisuusakut

Ajovoima-akut

Päättelypuu akku- ja paristokategoriasta

TUOTTAJAVASTUU

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Tuottajavastuu akkuasetuksessa

Tuottajavastuuta koskevia muutoksia

- Akkuja ja paristoja ei saa asettaa saataville markkinoille kyseisessä EU-maassa ilman että tuottajavastuuvuvelvollisuudet ovat siellä hoidettu (artikla 55 kohta 2).
 - Suomessa tuottajien on liityttävä tuottajayhteisöön (jätelaki 62 §)
- Etämyyjien tulee nimetä tuottajavastuusta huolehtiva valtuutettu edustaja niihin EU-maihin, joiden markkinoille asettavat saataville akkuja ja paristoja myymällä niitä suoraan loppukäyttäjille (artikla 56 kohta 3).
- Tuottajien/Tuottajayhteisöjen on annettava vakuus, jolla katetaan jätehuoltotoimiin liittyvät kustannukset jos laajennettua tuottajavastuuta koskevia velvoitteita ei noudateta, mukaan lukien toiminnan pysyvä lopettaminen tai maksukyvyttömyys. (artikla 58 kohta 7)

Tuottajan kustannusvastuu

- Akkuasetus artikla 54 kohta 4: Tuottajan maksettavaksi tulevien maksuosuuksien on katettava seuraavat kustannukset, jotka liittyvät tuotteisiin, jotka tuottaja asettaa saataville kyseisen jäsenvaltion markkinoilla:
 - a) jäteakkujen ja -paristojen erilliskeräyksestä ja niiden tätä seuraavasta kuljetuksesta ja käsittelystä aiheutuvat kustannukset, ottaen huomioon mahdolliset tulot, jotka on saatu valmistelusta uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen tai kierrätetyistä jäteakuista ja -paristoista saatavien uusioraaka-aineiden arvosta;
 - b) 69 artiklan 5 kohdan mukaisesta kerätyn sekalaisen yhdyskuntajätteen koostumusselvityksen suorittamisesta aiheutuvat kustannukset;
 - c) 74 artiklan mukaisesta akku- ja paristojätteen syntymisen ehkäisemistä ja jätehuoltoa koskevasta tiedottamisesta aiheutuvat kustannukset;
 - d) tietojenkeruusta ja 75 artiklan mukaisesta toimivaltaisille viranomaisille raportoinnista aiheutuvat kustannukset.
- Akkuasetus artikla 61 kohta 3 a)

Tuottajayhteisön on tarjottava vastaanotto- ja keräysjärjestelmille soveltuva keräysinfrastruktuuri (joka täyttää sovellettavat turvallisuusvaatimukset) erilliskeräystä varten ja katettava tarvittavat kyseisille vastaanotto- ja keräysjärjestelmille takaisinotosta aiheutuvat kustannukset; vastaanotto- ja keräysjärjestelmissä on oltava soveltuvat säiliöt tällaisten jäteakkujen keräystä ja tilapäistä varastointia varten, ottaen huomioon kyseisten keräyspisteiden kautta todennäköisesti kerättävien jäteakkujen määrä ja vaarallisuus
- Muista lakisääteisistä velvoitteista, kuten omavalvonnasta, aiheutuvat kustannukset.

Asteittain nousevia keräystavoitteita tuottajille

Kannettavien paristojen ja akkujen
keräystavoite nousee portaittain nykyisestä
45 %:sta ensin 63 % (2027) ja sitten 73 %
(2030)

LMT-akuille keräystavoite ensin 51%
(2028) ja sitten 61% (2031)

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

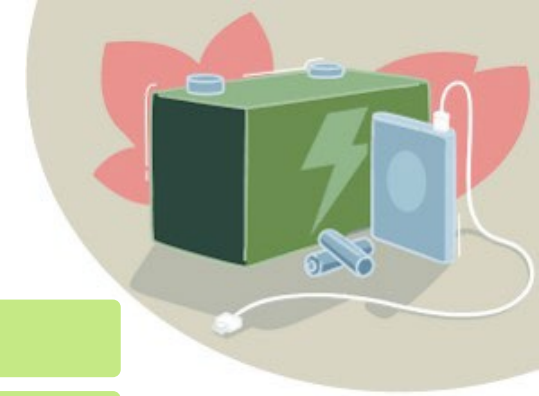
Tuottajavastuun hoitaminen ja tuottajayhteisö

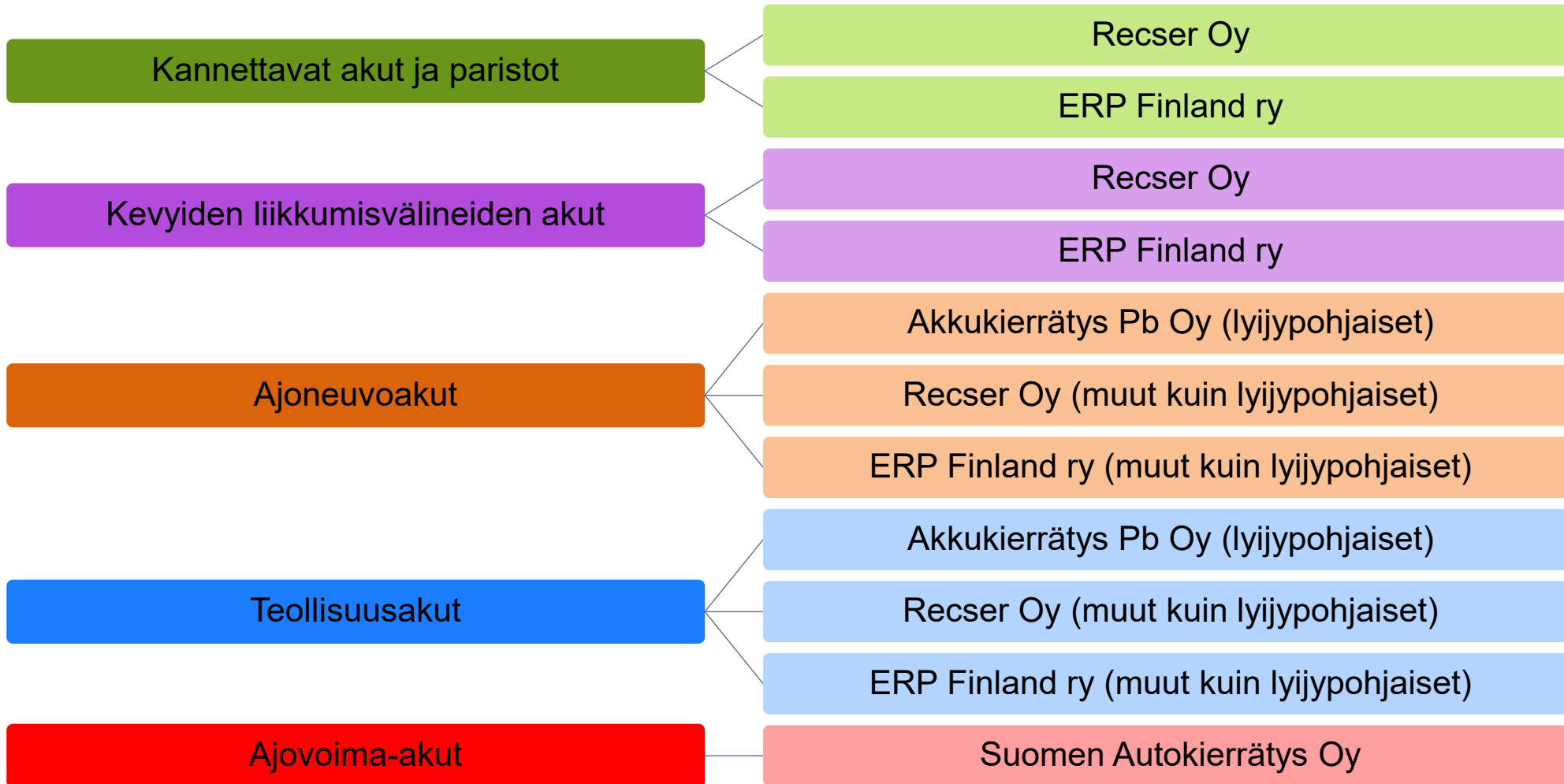
Tuottajavastuu on helppo hoitaa

- Tuottaja voi hoitaa tuottajavastuunsa liittymällä hyväksytyn tuottajayhteisön jäseneksi, perustamalla tuottajayhteisön muiden alansa tuottajien kanssa tai poikkeustapauksissa hakemalla suoraan tuottajarekisteriin.
 - Tuottajayhteisöt ovat tuottajien itse perustamia ja voittoa tavoittelemattomia.
 - Eri alojen tuottajayhteisöt löytyvät Pirkanmaan ELY-keskuksen nettisivuilta [Näin hoidat tuottajavastuun - Tuottajavastuu - ELY-keskus](#)
 - Kun yritys liittyy oman alansa tuottajayhteisön jäseneksi, tuottajayhteisö hoitaa yrityksen puolesta keräyksen, kierrätyksen sekä raportoinnin viranomaiselle.
- Jos yritys on tuottajavastuussa usean eri alan tuotteesta (esim. sähkölaitteet, akut ja renkaat), tuottajavastuu on hoidettava erikseen jokaiselta alalta.

Valitse oikea tuottajayhteisö

Tuottajayhteisö

- Huolehtii jäsentensä puolesta viestinnän, tuotteiden keräyksen, kuljetuksen, jätehuollon ja kierrätyksen sekä raportoinnin viranomaiselle
- Varmistaa kierrätystavoitteiden saavuttamisen
- Ylläpitää julkista jäsenluetteloa verkossa
- Huolehtii samalla alalla toimivan uuden tuottajan vastuut tämän pyynnöstä
- Tiedottaa suunnitelmallisesti
- Toimittaa seurantatiedot vuosittain Pirkanmaan ELY-keskukselle
- On vakavarainen - taloudellisilla voimavaroilla voi vastata velvoitteista vähintään 6 kk ajan
- Tekee omavalvontaa
- On voittoa tavoittelematon

Tuottajayhteisön hyväksyminen (artikla 58)

- Tuottajayhteisön on haettava tuottajavastuun velvoitteiden täyttämistä koskevaa hyväksyntää toimivaltaiselta viranomaiselta.
- Hyväksyntä voidaan myöntää ainoastaan, jos:
 - osoitetaan, että direktiivin 2008/98/EY 8 a artiklan 3 kohdan a–d alakohdassa vahvistetut vaatimukset on täytetty ja tuottajan tai tuottajayhteisön käyttöön ottamat toimenpiteet riittävät täyttämään tässä luvussa säädetyt velvoitteet niiden akkujen tai paristojen määrän osalta, jotka yksi tai useampi tuottaja, jonka puolesta tuottajayhteisö toimii, asettaa ensimmäistä kertaa saataville markkinoilla jäsenvaltion alueella; ja
 - asiakirjatodisteilla osoitetaan, että 59 artiklan 1 ja 2 kohdan vaatimuksia tai 60 artiklan 1, 2 ja 4 kohdan vaatimuksia noudatetaan ja että käyttöön on otettu kaikki järjestelyt vähintään 59 artiklan 3 kohdassa tai 60 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun keräystavoitteen saavuttamisen ja kestävän ylläpitämisen mahdollistamiseksi.

Jäteakkujen keräys:

- Akkuluokkakohtaiset vaatimukset keräykselle; artiklat 59-61
- Ensisijainen oikeus järjestää jäteakkujen keräys on tuottajayhteisöillä, joille tuottajat ovat velvoitteensa siirtäneet.
- Tuottajayhteisöjen (tuottajien) on otettava takaisin maksutta kaikki saman akkuluokan jäteakut ja –paristot
 - akun luonteesta, kemiallisesta koostumuksesta, kunnosta, tavaramerkistä tai alkuperästä riippumatta
- Paristot ja akut on kerättävä erikseen ja keräysverkoston on katettava jäsenvaltion koko alue ottaen huomioon väestön koko ja väestötiheys

Akkuasetuksen mukainen raportointi

- Akkuasetuksen mukainen ensimmäinen raportointikausi on ensimmäinen täysi kalenterivuosi sen täytäntöönpanosäädöksen voimaantulon jälkeen, jossa komissiolle raportoinnin muoto vahvistetaan (artikla 76).
- Asetuksen mukaan Komission tulee hyväksyä 18 päivään elokuuta 2025 mennessä kyseinen täytäntöönpanosäädös.

Ensimmäinen vuosi, jonka tiedot kerätään ja raportoidaan akkuasetuksen mukaisesti on 2026.

Vähimmäisvaatimukset raportoinnista: kannettavat ja LMT

- Raportoitava akkukemian mukaan eriteltyinä
 - Markkinoilla saataville asetettujen kannettavien akkujen ja paristojen ja kevyiden liikkumisvälineiden akkujen määrän lisäksi pitää raportoida erikseen yleiskäyttöisten kannettavien akkujen ja paristojen määrä,
 - Erilliskerättyjen jäteakkujen ja –paristojen määrä, kerättyjen käsiteltäväksi toimitettujen jäteakkujen ja –paristojen määrä,
 - Akkujen ja paristojen määrä, jotka on viety kolmansiin maihin käsittelyä, uudelleenkäyttöön valmistelua tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua varten,
 - Jäteakkujen määrä, jotka on toimitettu uudelleenkäyttöön valmistelua tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua varten,
 - Tuottajan tai tuottajayhteisön saavuttama keräysaste.

Vähimmäisvaatimukset raportoinnista: muut akkuluokat

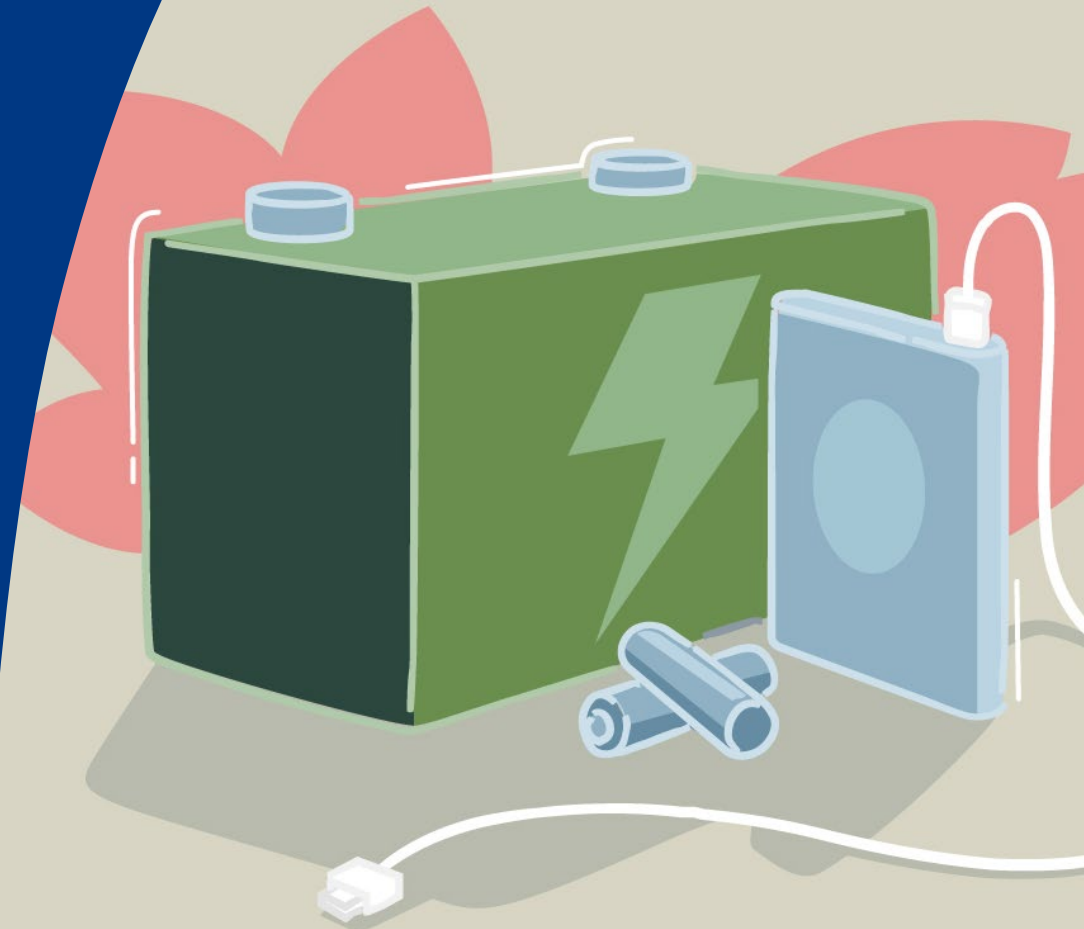

- Raportoitava akkukemian mukaan eriteltyinä
 - Markkinoille saataville asetettujen akkujen määrä.
 - Erilliskerättyjen jäteakkujen määrä, jotka ovat toimitettu käsiteltäväksi.
 - Jäteakkujen määrä, joka on toimitettu valmisteltavaksi uudelleenkäyttöön tai käyttötarkoituksen muuttamiseen.
 - Akkujen ja paristojen määrä, jotka viety kolmansiin maihin käsittelyä, uudelleenkäyttöön valmistelua tai käyttötarkoituksen muuttamiseen valmistelua varten.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Millainen vastuu käsittelylaitoksilla on?

Käsittelylaitoksen vaatimuksia

- Akkuasetuksessa tulossa paljon uusia vaatimuksia jätteenkäsittelijöille, kuten:
 - jäteakkuja ja -paristoja ei saa loppukäsitellä eikä niihin saa soveltaa energian talteenottotoimia,
 - Jätteenkäsittelylaitoksen on otettava vastaan kaikkia niitä akkuja ja paristoja, joiden käsittelyyn sillä on **ympäristölupa** ja joiden vastaanotosta se on **sopinut tuottajayhteisön kanssa**.
 - Käsittelyvaatimuksia sekä kierrätystehokkuutta ja materiaalien talteenottoa koskevia tavoitteita
 - Akkujen luovutusvelvollisuus SER:n ja ELV:n käsittelystä akkutuottajayhteisöille,
 - Raportointivaatimuksia.

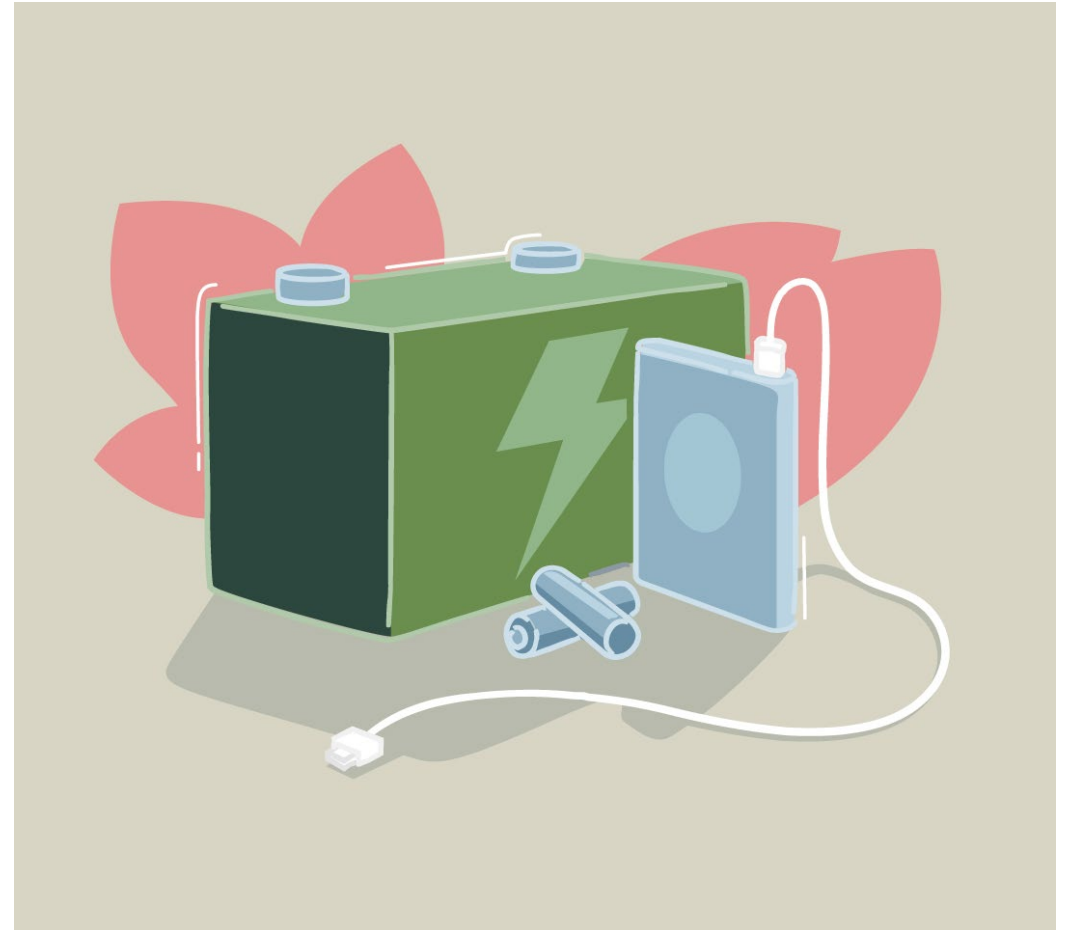
Kierrätystehokkuuksien tavoitteet kierrätyslaitoksille

Kierrätystehokkuuden vähimmäistavoitteet 31.12.2025 keskimääräisestä painosta:

- a) 75 % lyijyparistoissa ja -akuissa;
- b) 65 % litiumpohjaisissa paristoissa ja akuissa;
- c) 80 % nikkeli-kadmium paristoissa ja akuissa;
- d) 50 % muissa paristoissa ja akuissa.

Vähimmäistavoitteet nousevat 31.12.2030:

- a) 80 % lyijyparistojen ja -akkujen keskimääräisestä painosta;
- b) 70 % litiumpohjaisten paristojen ja akkujen keskimääräisestä painosta.

Materiaalien talteenottotavoitteet kierrätyslaitoksille

Vähimmäistaso 31.12.2027:

- a) 90 % koboltti;
- b) 90 % kupari;
- c) 90 % lyijy;
- d) 50 % litium;
- e) 90 % nikkeli

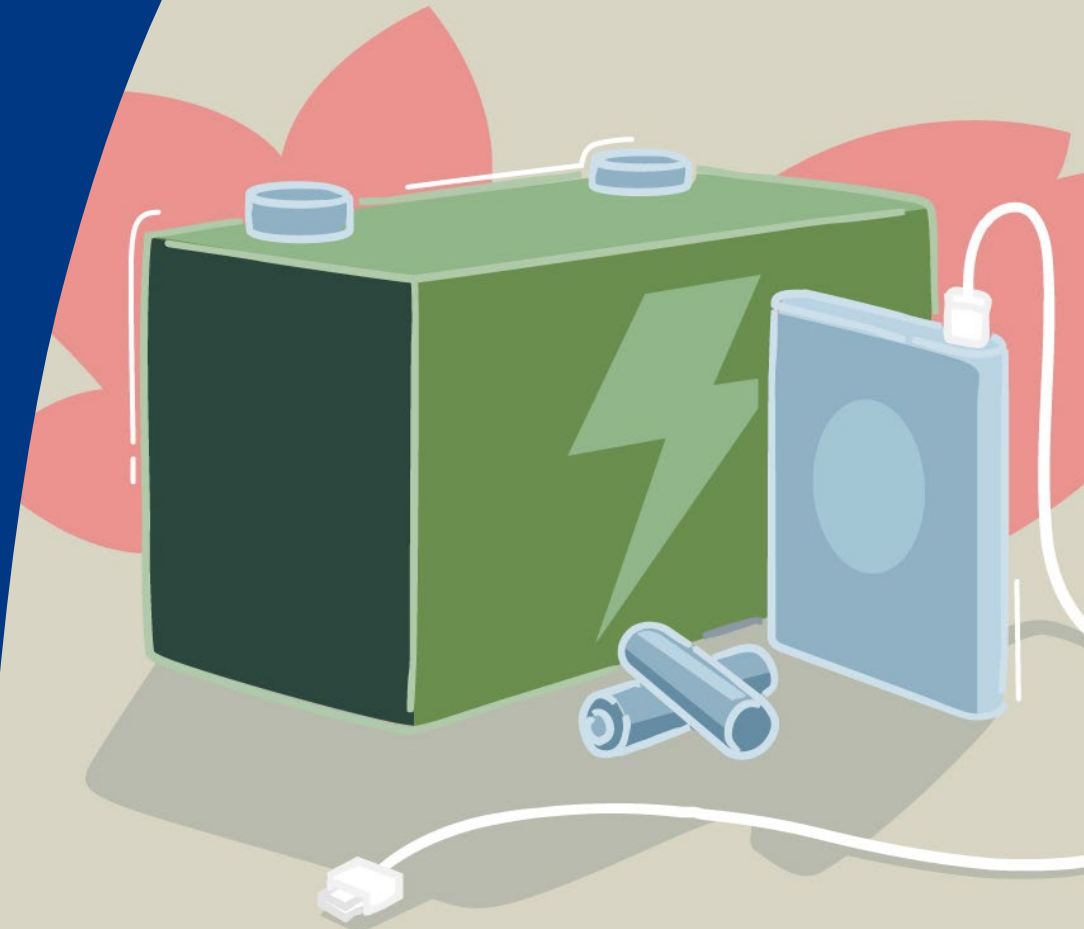
Vähimmäistaso 31.12.2031:

- a) 95 % koboltti;
- b) 95 % kupari;
- c) 95 % lyijy;
- d) 80 % litium;
- e) 95 % nikkeli.

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Millainen vastuu jakelijalla on?

Jakelijan on otettava vastaan kierrätettäviä tuotteita

- Jakelijan on otettava maksutta vastaan käytöstä poistettuja akkuja, paristoja, sähkö- ja elektroniikkalaitteita sekä renkaita. (Jätelaki 56 § alakohtaisia tarkennuksia, sekä akkuasetus artikla 62)
- Lisäksi jakelijan on tiedotettava vastaanottamisesta.
- Jakelijan on toimitettava vastaanottamansa tuotteet tuottajayhteisölle.
- Tuottajayhteisöt (tuottajat) tarjoavat keräysvälineet jäteakuille.
- [Tietoa jälleenmyyjälle - Tuottajavastuu - ELY-keskus](#)

Jakelija, toimi näin jätteakkujen kanssa:

OTA VASTAAN

- myymiesi akkuluokkien akkuja **maksutta ilman uuden tuotteen ostovelvoitetta** niiden kemiallisesta koostumuksesta, tavaramerkistä tai alkuperästä riippumatta.

TIEDOTA ASIAKKAILLE

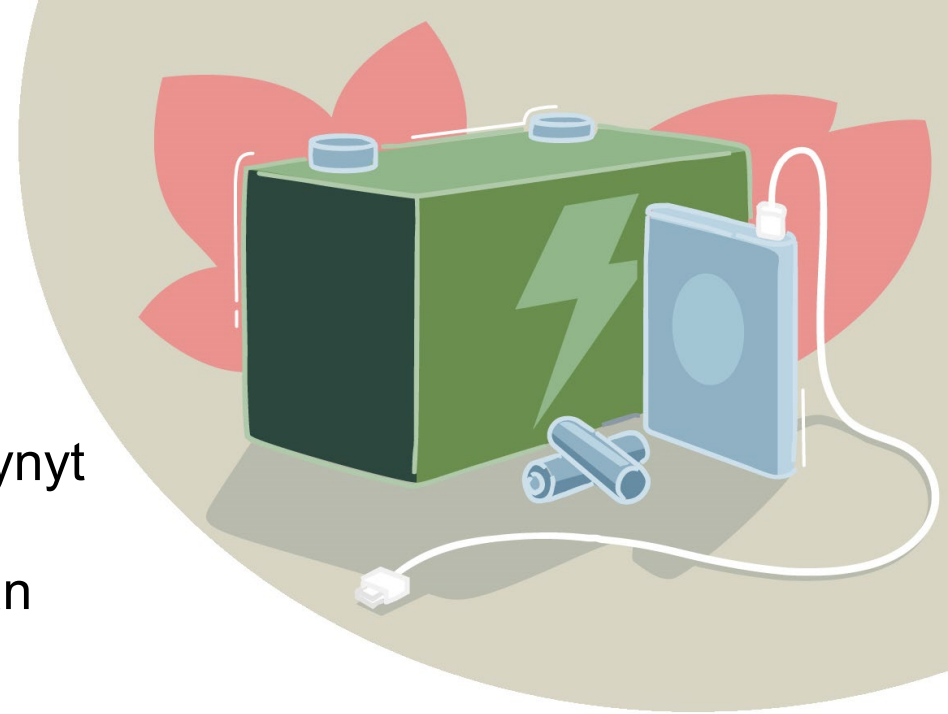
- käytöstä poistetut akut voi palauttaa myymälään maksutta

LUOVUTA TUOTTEET

- **vain** kyseisen akkuluokan tuottajayhteisön järjestämään jätehuoltoon ja **vain** tuottajayhteisön lukuun toimivalle kuljettajalle
- tuottajat vastaavat kustannuksista myymälästä eteenpäin

Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen

- Jakelijoille on akkuasetuksessa määritelty velvollisuus tarkistaa, että akkujen ja paristojen tuottaja on rekisteröitynyt tuottajarekisteriin (artikla 42 kohta 2 a).
- Myös muiden tuotteiden osalta edellytetään varmistamaan mahdollisuuksien mukaan, että tuottaja kuuluu tuottajarekisteriin (jätelaki 55 §).
- Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen Tuottajarekisterin tietopalvelu [Jätehuoltokompassista \(jatehuoltokompassi.fi\)](https://jatehuoltokompassi.fi)
- Hae tuottajarekisteristä ensisijaisesti y-tunnuksella/VAT-numerolla
 - Voit hakea myös mm. yrityksen nimellä, tuottajayhteisöllä, tuottajavastuualalla
- Jos yritys on tuottajavastuussa usean eri alan tuotteesta (esim. sähkölaitteet, akut ja renkaat), tuottajavastuu on hoidettava erikseen jokaiselta alalta.

Tuottajarekisterin ja jätehuoltorekisterin taustajärjestelmistä haetut tiedot on päivitetty Jätehuoltokompassiin: 14.10.2024 klo: 21:1 Huomaathan, että Jätehuoltorekisterin haussa eivät vielä näy ulkomaiset toiminnanharjoittajat.

Tuottajan nimi

Y-tunnus tai vastaava ulkomainen tunnus

Tunnus

Tuottajayhteisö

Valtuutettu edustaja

Tuoteryhmä, tuottajavastuuala

Tyhjennä

Hae

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Miten tuottajavastuuta valvotaan?

Keskitetty valvonta, ohjaus ja neuvonta

- Pirkanmaan ELY-keskus valvoo tuottajavastuuta valtakunnallisesti manner-Suomessa ja hyväksyy myös juomapakkausten palautusjärjestelmät.
- Tuottajien tulee rekisteröityä tuottajarekisteriin (helpointa hoitaa liittymällä hyväksyttiin tuottajayhteisöön).
- Pirkanmaan ELY-keskus voi määrätä laiminlyöntimaksun.
 - Laiminlyöntimaksu hakemuksen tekemättä jättämisestä on 1 % edellisen vuoden tilikauden liikevaihdosta (500–500 000 euroa).
- Valvonnalla myös varmistetaan, että tuottajavastuun alaisille jätteille on riittävän laaja ja tiheä keräysverkko.
- [Ilmiantolomake - Tuottajavastuu - ELY-keskus](#)

Kiitos!

Lisätietoja:
tuottajavastuu.fi
tuottajavastuu@ely-keskus.fi

TUOTTAJAVASTUU

